

מסורת הש"ס

(א) ב"ק נ"ט: (ב) שקלים פ"ד ה"ג (פ"ח) (ג) ח"א ו' יבמות: (ד) וי"ג (ד) קדושין נ"ח: (ה) ב"מ ט"ז: (ו) ג"י השולח ע"פ הרק (ז) בהירוקא (ח) ובהגדה של (ט) וי"ג (י) וי"ג היטב חובטת ע"פ מה ד"ה אר"ע חותף חוט"ל ד"ה וי"ג ומה שגם ע"פ וי"ג.

תורה אור השלם

- 1. ושחר לא תקח כי השחר יעור פקודים ויסקף דברי צדיקים: שמה כ"ח 2. לא תקח משפט לא חברי פנים ולא תקח שחה כי השחר יעור דברי חכמים ויסקף דברי צדיקים: דברים טו ט"ו

הנהגות הר"ב

(א) נ"ח והתן הנוטל שכר: (ב) רש"י ד"ה חמיקאי וכו' לטון פטו: וכן ע"פ ר"פ א"ר ורש"י פי"ט שם חמיקאי גלילי:

מוסר רש"י

תשבע בסוף. כשהמלאך לו תחברת ותרצת חסידים תשבע שלא עיכב עיני משל עמל עמל. ואל תשבע בתחלה. כפימות ממות רשעיה. קטומה נטיעה. נחמה שקטמה נטיעה (ב"מ ט"ז). גזר ד"ה אר"ע חותף חוט"ל ד"ה וי"ג ומה שגם ע"פ וי"ג.

תשבע בסוף. כשישמעו בו שמת ותכא לגנות כמומחה תשבע שלא עכבה עינה משל עמל עמל: ולא **תשבע בתחלה.** בשעת גיורי מוונות: **גמ' ארמון בן גזאי:** גזרין גזירות. קנסות: קטומה נטיעה גרסין בז"ק. ג"י בהמה שנתפסה לרשות הנחק והזיקה קטומה נטיעה ח"לן כמה שמין אותה: **שמי כסף.** שמי מעות: כפי דינין. של עשרים ושלשה: **כפי נכסיהם.** להסתכל: **כפי מדרשות.** למשנה ולתלמוד: **כפי סופרים.** ללמוד מיתוקות: נוטלין סקן. ומתפרנסין הימנו לפי שלא היו עוסקין במלאכתן: כרשיעי עסקיין. שנוטלין שכר לדון יותר מכדי מיהין: לא ספקו. למוונות: **אע"פ שלא רלו.** ליעול: **איסתירא.** טלע: **כסודס שומדא.** שלח תמייני אס וכ"ל ח"י: **כסודס אנרא.** שכל טורח: **הנוטל שכר לדון.** משנה היא חמ"פ בכורות (דף טו.). **אגר דינא.** לא אומר לשם ידן כי אס בשכר כן וכן: **אגר כטיילא.** שהיה בעל ממלכתו: **דורס פה באמרי דחמרא.** מריח באלורות יין אז זה רלו להקיים והקרוז להתקלקל ומכרוהו מיד ושכר זה היה מצי לו בכל יום: **כי פה.** דכטיילא דמוכח שרי: **הנו לי גברא דלני.** מ"א משקה שדומי: **בחקיקאי.** במקומי. חמיקאי אומר ח"י שהוא לטון (ט) פגוס כמו קרנדי חרוקות דשמיטת מולין (נט): **כלי' שאני משתקין ונפגס מקומי:** ח"נו

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קה.

קשיא תלחא אחרין קשיא גזירות אנודרות. וא"ת אלרכה אזי גזירה וגזירה מרי מיילי נינהו תלחא אחרין לא קשיא דדייני גזירה הוו מלחא דייני גזירות לא הוו אללא מרי ואמר רבי מרדל דלניו סברא שמהא לדין אזי שמי שררות דכמה אנשים חשבוים היו בירושלים שהיו יכולין לעמוד לכל שררה ושררה ועוד אי לאחד מהם הוו שמי שררות לחן המלכי היה לו להיות שהיה חשוב יותר מחנן בן אישילוס כמו שפי"ר"ט. מ"ר: **דחשיב** היה קתני. ואין לפרש דחשיב ליה יותר דהא מוכח בצריימא דחנן המלכי היה חשוב יותר מחנן בן אישילוס מדקמני ליה כירשא אללא הי"פ דחשיב ליה כתר הכי דלויי דכו ממני חנן אומר שני דכריס אלדמון אומר שבעה קמני דלח חשיב ליה כגון חנן המלכי שלח דכר כלום לא קמני ולי גרחה דחשיב ליה החשוב יותר ואף על גב דקמני חנן המלכי כירשא הכי נמי אשכחן (מעשה ככרי אלעזר ור"ע יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ור"ע אע"פ שר"ע היה חשוב מרבי אלעזר בן עזריה שהוא היה רשע למתמים וכל דוכמי אמרינן (פסחים ג.) כגון ר"ע ותכריזי וכשיטה פ"ק דעבות (דף טו.) גבי מעשה דרבי דוסא בן הרכינס דלמר להם רבי יהושע ח"י אלך ואחריו מי רבי אלעזר בן עזריה ואחריו מי ר"ע ושכונתו אללו אומר לר' יהושע יש בן לעזריה חכריני ח"י לא היה יודע שר' אלעזר בעולם ולר' עקיבא אומר אמה הוא ששפר הולך מסוף העולם ועד סופו ואפי"ה מוכרי ר' אלעזר שהיה חשיבו טעמא (ה) שהיה ממשפחה מיוחסת יותר מר"ע שהיה עשירי לעולם וגם בשניל נשואותו הכה נמי דקמני חנן המלכי כירשא לא בשניל שהיה חשוב יותר אללא מפני שהוא ממשפחה מיוחסת יותר מחנן בן אישילוס ואומר רבי דמ"מ תקשי לן אמאי לא משני דמשיני ר"ט ולא פירכא היא דאי מנא לכו לפי שדברו במשמנתו הוה ליה למימני שני דיני גזירות שהיו בירושלים אלכל מדקמני היו בירושלים משמע שנים היו ומו לא ועוד מדתניו כסמון רבי נתן אומר אף נמוס המדי אלמד מדייני גזירות שנירושלים היה ועל כרחך אנריימא לא קאי דל"ר לר' נתן ארבע הוו ואלן מוקמינן דהיה דקמני שלשה אלדמון ומן נמוס המדי לרבי נתן אללא ודאי דחשיב ליה החשובין יותר משום הכי קאמר אף נמוס המדי היה אלמד מנחרי גזירות והיה חשוב כמותס. מ"ר: שברן מתירומת הלשכה. ה' אלל פתיך הכה והיכי עבדי הכי והכתיב ושחר לא תקח כדפריך עליה

עין משפט ור מראה

א א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס צ ת י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל"א ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז ל"ח ל"ט מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ע"א ע"ב ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו ע"ז ע"ח ע"ט פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט

חוספות ר"ר

תשבע בסוף. כשהמלאך לו תחברת ותרצת חסידים תשבע שלא עיכב עיני משל עמל עמל. ואל תשבע בתחלה. כפימות ממות רשעיה. קטומה נטיעה. נחמה שקטמה נטיעה (ב"מ ט"ז). גזר ד"ה אר"ע חותף חוט"ל ד"ה וי"ג ומה שגם ע"פ וי"ג.

דקניא אומר ר"מ משום דלא (אסור) אללא מנעיה דייסי אלכל הכה משל ככור ודין מפרש דהכא לאו בתורת שכר היו נוטלין אללא הכה כל שעה היו יושבין בדיון ולא היו עוסקין בשום מלאכה ולא היה להם נחמה להתפרנס והיה מוטל על הככור לפרנסן אלכל קרנא אקרפי בעמלא היה יושב ולא היה לו ליעול שכר ומהאי טעמא נמי ח"י שפיר ה' דקאמר לקמן (דף קו.) מלמדי הלכות שמיטה והלכות קמילה היו נוטלין שכר ממרתם הלשכה אף על פי ששכר תלמוד תורה אסור כדאיתא כפרק ח"ן בין המודר (מנחות דף ל"ג.) מ"ר:

